

Geliş Tarihi: 17.02.2006

Türkiye'nin Orman Ürünleri Dış Ticareti Üzerine Bir Araştırma

● Yrd. Doç. Dr. Kadri Cemil AKYÜZ
Arş. Gör. Yasin BALABAN
Arş. Gör. Tarık GEDİK
Arş. Gör. İbrahim YILDIRIM
K.T.Ü., Orman Endüstri Müh., Orm. Fak., Trabzon

ÖZET

Ekonomik alanda değişen ve şekillenen dünya, dış ticarete ön planda olan ülkeleri önemli pozisyonlara taşıyacaktır. Dünya ticaret hacminden önemli pay elde edebilmek sektörel yapıların iyi bilinmesi ve değerlendirilmesi ile mümkündür. Bu çalışmada, Türk orman ürünleri sanayinin 1999-2005 yılları arasında ürün bazında dış ticaretteki gelişmeleri incelenmiştir. Ayrıca, Türkiye orman ürünleri dış ticaretinin genel dış ticaret içindeki yeri incelenmeye çalışılmıştır. Bu amaçla; Dış Ticaret Müsteşarlığı kayıtları incelenerek sektöre ait değerler bilgisayar ortamında analiz edilmiştir. Yapılan değerlendirmeler sonucunda, tüm ürün grupları genelinde dış ticaret hacminin yıllar içerisinde arttığı belirlenmiş olup toplam ithalat içindeki payın %1,3' den %2' ye yükseldiği ve ihracat içindeki payın ise %3,1' den %2,7' ye gerilemiş olduğu belirlenmiştir. Mobilya ürün grubu haricinde tüm alanlarda dış ticaret açığının artış gösterdiği belirlenmiştir. Dış ticaret yapılan ülkelerin genelinde Almanya, İtalya ve Fransa'nın ön planda bulunduğu ve özellikle mobilya ve ağaç ürünleri alanında Çin'in son üç yıl içerisinde önemli bir ithalatçı konumuna geldiği belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Orman Ürünleri Sanayi, İthalat, İhracat, Dış Ticaret

A Research on Foreign Trade of Turkey's Forest Products

ABSTRACT

The world, changing and forming in the economic area, is going to support the countries, remaining in the foreground in foreign trade, to important positions. To get a share from the capacity of the world trade is possible by knowing sector's structure and summing it up. In this study, the foreign trade improvements of Turkish forest products industry was examined among 1999-2005, based on product groups. Besides, the position of forest products foreign

trade of Turkey in general foreign trade was examined. For this reason, the data about the industry were analyzed with the computer by investigating the registrations of Foreign Trade Center. As a result of investigations, in all product groups, foreign trade volume boom was determined within years. The proportion in total import increased from %1,3 to %2 and the proportion in export decreased from %3,1 to %2,7. Foreign trade deficit gain was determined in all groups except furniture product group. In generally countries in foreign trade, Germany, Italy and France remained in the foreground and China has been an important importer especially in furniture and wood products group in recent three years.

Key words: Forest Products Industry, Import, Export, Foreign Trade

1. GİRİŞ

Ekonomik sınırların ortadan kalkması, dünya ticaretinde söz sahibi olunması için çeşitli birlikteliklerin geliştiriliyor olunması son yıllarda oluşan hızlı küreselleşme sürecinin önemli sonuçları olarak açıklanabilir. Ülkeler ayakta kalabilmek ve piyasalarda söz sahibi olabilmek için özellikle dış piyasalarda etkili bir konuma gelmeyi amaçlamakta ve bu doğrultuda rekabet halinde bulunduğu ülkelere karşın konumunu güçlendirmek zorunda kalmaktadır. Sahip olunan üretim gücü ve ticaret potansiyelleri sürekli değişebilmekte, ülkenin ya da işletmelerin karşılıklarına yeni rakipler çıkabilmekte ve oluşan değişimlere karşın avantajlı ve dezavantajlı durumların bilinmesi zorunluluk haline gelmektedir. Böylelikle nerede bulunuyor olduğu ve ne ile karşılaşılacak olduğu bilinerek piyasalar karşısında yeni politikalar üretimi gerekecektir. Uluslar arası ticarete yaşanan değişiklik ve oluşan yenilikler ülkeleri ve sektörleri yüksek ölçüde etkilemekte ve söz sahibi olmak isteyen işletmelerin yenilik yapmalarını ve rakiplerini gereği gibi tanımalarını zorunluluk haline getirmektedir. Rekabet alanında sağlanan ilerlemenin önemli göstergelerinden biri kabul edilen dış ticarete elde edilen başarı, üstünlük ve üretim gücü incelenmeli ve potansiyel güçlerin kullanım ya da faydalanma düzeyleri artırılmalıdır. Bu nedenle öncelik büyüme ve sanayinin lokomotifini oluşturan imalat sanayi geneline verilmeli ve alt gruplar temelinde etken ve aktif konumda olabilen ve ülkemizde gerek istihdam ve gerekse işyeri sayısı bakımından hakim konumda olan sektörlerin gelecekte karşılaşabilecek olduğu olumlu ve olumsuz durumlar belirlenmelidir. Böylelikle ekonomik ve gerekse sosyal yönden ülkemizin olumsuz durumlarla karşılaşılmasının engellenmesi sağlanabilecektir.

İmalat sanayi içerisinde alt sektörel gruplar incelendiğinde özellikle işyeri sayısı bakımından önemli bir yere sahip olan orman ürünleri sanayi işletmeleri (%22) sahip olduğu potansiyel üretim gücü ve tesisleri ile gerek bulunduğumuz

coğrafyada ve gerekse Dünya genelinde rekabet edebilecek ve ülke kalkınmasına katkı sağlayabilecek bir özelliğe sahiptir. Mevcut dış ticaret verilerinin incelenmesi ve değişen pazar olanakları karşısında işletmelerin alacakları önlemlerin belirlenmesi sosyal ve ekonomik açıdan oldukça önemlidir (Akyüz vd., 2003).

Orman ürünleri sanayi irili ufaklı binlerce işletmeden oluşan imalat sanayinin bir alt sektörüdür. Bu sektörde kendi içersinde birçok faaliyet gruplarına ayrılmaktadır. Uluslararası standart sanayi sınıflandırmasına göre imalat sanayinin ikili bir alt sanayi grubu olan orman ürünleri sanayi; ara malı üreten sanayiler arasında yer alan ağaç ve mantar ürünleri ile tüketim malı üreten sanayiler arasında yer alan mobilya sanayinden oluşmaktadır (Roman, 1991). Bu sektör; ormanlardan elde edilen birincil ve ikincil ham ürünlerin özellikle odunun yarma, kesme, biçme ve soyma şeklinde biçim değiştirerek, yongalayarak veya liflere ayırarak yapıştırıcı madde kullanarak veya kullanmaksızın presleme, buharlama, kurutma, emprenye etme ve benzeri işlemlerle odunun bünyesini değiştirmeden veya değiştirerek yarı mamul veya mamul mal üreten gerektiğinde birinin mamulünü hammadde olarak kullanıp entegre düzende üretim yapan bir sanayi koludur (Akyüz, 1995). Hammadde odunun işlenmesindeki amaca ve uygulanan teknolojilere göre çok değişik görünümde olan bu sanayi kolunun, daha yakından tanınabilmesi için değişik açılardan sınıflandırması yapılmaktadır. Son zamanlarda üzerinde en çok birleşilen şekliyle bu sanayi kolu iki ana grupta toplanmaktadır (Anonim, 1991).

1. Birincil İmalat Sanayi Ana Grubu: Bu grupta odunu doğrudan hammadde olarak kullanan sanayi çeşitleri toplanmaktadır. Bu ana grup elde edilen ürünleri çeşitlerine göre üç kısma ayırmaktadır;

1.1. Bıçkı Sanayi; kereste, ambalaj, vs.

1.2. Levha Sanayi; kaplama, kontrplak, kontratabla, yonga levha, lif levha, vs.

1.3. Kâğıt Hamuru ve Kâğıt Sanayi

2. İkincil İmalat Sanayi Ana Grubu: Bu grup birincil imalat sanayi tarafından üretilen ürünleri işleyerek ahşap, parke, doğrama, mobilya, prefabrik inşaat elemanları vb. ürünleri üreten sanayi dallarını içine almaktadır (Anonim, 1991).

Bir başka tanım yapılan bu tanıma ek olarak orman ürünleri sanayine iki farklı grup eklemekte ve bu grupları;

* Diğer Orman Ürünleri Sanayi: Özel üretim gerektiren kalem, müzik aletleri, ayakkabı kalıbı, ahşap oyuncak, silah dipçığı vb. gibi sanayi grupları,

* Orman Tali Ürünleri Sanayi: Ağacın kabuğu, yaprağı, tohumu, reçenesi, sığlası vb. ürünleri olarak sınıflandırmaktadır (Özen/Vurdu, 1988).

Orman ürünleri sanayi işletmelerinin imalat sanayi içinde etkin bir rol üstlendiği göz önünde bulundurularak ülkemizin rekabet yapılanmasındaki konumu güçlendirilmelidir. Bu nedenle, ülkemizin orman ürünleri sanayi bakımından sahip olduğu dış ticaret verileri ithalat ve ihracat yapmakta olduğu ülkeler bakımından incelenmeli ve gelişime yönelik olarak nelerin yapılması gerektiği sorgulanmalıdır.

Bu çalışmada, Dış Ticaret Müsteşarlığı kayıtları yardımıyla Tarım ve Sanayi ana başlıkları içerisinde yer alan orman ürünleri genelinde beş farklı ürün grubunun (*Tarım*; Odun hamuru ve kağıt döküntüleri, Tabii mantar ve yuvarlak ağaçlar. *Sanayi*: Mobilya, Kağıt-karton ve kağıt, karton esaslı mamuller, Mantar ve ağaç mamulleri) geçmiş 7 yıllık verilerinin incelenmesi, ithalat ve ihracat yapılan ülkeler ve değişimlerinin tespit edilmesi amaçlanmıştır. Böylelikle uluslar arası alanda sahip olunan potansiyelin ne yönde değişim gösterdiği belirlenecek ve gelişim yönünde ülkeler bazında tedbirlerin alınmasının önü açılacaktır.

2. MATERYAL VE METOT

Bu çalışmada; Dış Ticaret Müsteşarlığı verilerinden yararlanılarak 7 yıllık bir süreç için (1999–2005), Orman Ürünleri Sanayinin Türkiye'nin dış ticareti içerisindeki yeri, ihracat ve ithalat bakımından öncelikli ülkelere göre incelenmiş ve sonuçlar tablolar eşliğinde sunulmuştur.

3. BULGULAR

Ülkemizin 1999 ve 2005 yılları arasında sahip olduğu dış ticaret verileri Tablo 1'de görülmektedir.

1999–2005 dönemindeki veriler incelendiğinde (Tablo 1) yedi yıllık süreç içerisinde ticaret hacmimizin yaklaşık olarak %182 artış gösterdiği ancak ihracatın ithalatı karşılama oranında bir düşüş yaşandığı görülmektedir. Ticaret hacminde oluşan artışa bakıldığında ithalatın oranının ihracatından daha fazla olduğu görülmektedir. İthalatın ihracata oranla daha fazla olması; Tablo 1'de de görüldüğü gibi dış ticaret açığının oluşmasına, hatta artmasına neden olmaktadır.

Tablo 1. Türkiye'nin Dış Ticareti ve Gayri Safi Milli Hâsılası (Milyon \$)

	YILLIK						
	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
İHRACAT	26.587	27.775	31.334	36.059	47.253	63.121	73.390
DEĞİŞİM %	-1,4	4,5	12,8	15,1	31,0	33,6	16,1
İTHALAT	40.671	54.503	41.399	51.554	69.340	97.540	116.537
DEĞİŞİM %	-11,4	34,0	-24,0	24,5	34,5	40,7	19,3
DENGE	-14.084	-26.728	-10.065	-15.495	-22.087	-34.419	-43.076
DIŞ TİCARET HACMİ	67.258	82.278	72.733	87.613	116.593	160.661	189.927
DIŞ TİCARET AÇIĞI	-14.084	-26.728	-10.065	-15.495	-22.087	-34.419	-43.147
İHRACAT / İTHALAT	65,4	51,0	75,7	69,9	68,1	64,7	63,0
İHRACAT / GSMH	14,35	13,9	21,5	19,9	19,8	21,1	20,3
İTHALAT / GSMH	21,95	27,3	28,4	28,5	29	32,6	32,3
GSMH(\$)	185.267	200.002	145.693	180.892	239.235	299.475	360.876

Kaynak: www.foreigntrade.gov.tr

Aynı dönem bazında yapılan değerlendirme sonucunda ihracatın ve ithalatın Gayri Safi Milli Hâsıla (GSMH) içindeki paylarının 7 yıllık dönemde önemli oranda artış gösterdiği ve bu artışta ihracatın daha etkili olduğu görülmektedir. Ancak, 2001 ve 2002 yıllarındaki ihracatın ve ithalatın GSMH içindeki paylarının artışının asıl nedeni bu yıllar içinde GSMH'nin büyük bir düşüş göstermesidir. Gerek ithalatta ve gerekse ihracatta yaşanan bu oransal yükseliş geçen yıllar içerisinde Türkiye ekonomisi ve sanayinin dünya piyasaları ile önemli düzeyde işbirliği sağlayabilmekte olduğunu göstermektedir.

1999 ve 2005 dönemi itibarıyla temel ekonomik grupların ihracat ve ithalatının genel ihracat ve ithalat içerisindeki payları Tablo 2'de verilmiştir.

Tablo 2. Dış Ticaretin Temel Ekonomik Gruplar İtibarıyla Durumu (%)

	Yatırım Malları		Ara Mallar		Tüketim Malları		Diğer		Toplam	
	İhracat	İthalat	İhracat	İthalat	İhracat	İthalat	İhracat	İthalat	İhracat	İthalat
1999	6,8	21,5	40,8	66,0	52,3	11,9	0,2	0,7	100,0	100,0
2000	7,8	20,9	41,6	66,1	50,4	12,7	0,2	0,4	100,0	100,0
2001	8,5	16,8	42,7	73,2	48,7	9,2	0,1	0,8	100,0	100,0
2002	7,7	16,3	40,6	73,0	51,2	9,5	0,4	1,2	100,0	100,0
2003	9,2	16,3	39,1	71,7	51,1	11,3	0,6	0,7	100,0	100,0
2004	10,3	17,8	41,1	69,3	48,3	12,4	0,3	0,5	100,0	100,0
2005	10,9	17,4	41,2	70,1	47,4	12,0	0,5	0,5	100,0	100,0

Kaynak: www.tuik.gov.tr

Temel ekonomik gruplar dikkate alınarak yapılan değerlendirme sonucunda Tablo 2'de dikkat edilmesi gereken en önemli noktalardan bir tanesi, yatırım ve tüketim malları ihracatının toplam ihracat içindeki payında görülen artıştır. 1999 yılında % 6,8 olan yatırım malları ihracat oranı, 2005 yılı itibarıyla % 10,9'a yükselmiştir.

Tüketim malları ihracat oranı ise 1999-2005 yılları arasında ortalama olarak yaklaşık %50'lik bir seviyede olmuştur. Diğer taraftan, ara malı ihracatının oranı da ortalama olarak yaklaşık % 40 civarında gerçekleşmiştir. Oluşan bu rakamlar ülkemizin ihracat konumunda oluşan değişikliği göstermektedir. Ülkemiz artık yatırım malı üretebilmekte ve son kullanım durumunda olan ve katma değeri yüksek ürünlerin ihracatını sağlayabilmektedir. Daha önceleri büyük oranda ihracatı yapılan ara malları, yatırım ve tüketim malları üretimi ve ihracatına yöneltilmiş görülmektedir. Ülkemiz ithalatı ile ilgili olarak yapılan değerlendirmelerin de sergilendiği Tablo 2 incelendiğinde ise, yatırım malları ithalatında yaklaşık %4 puanlık bir düşüşün olduğu ara ve tüketim mallarında ise %4 ve %0,1 düzeyinde yükselmeler olduğu görülmektedir (Ertekin, 2005).

1999 ve 2005 yılları arasında oluşan ihracat verileri ana sektörel gruplar ve orman ürünleri sanayi sektörüne bağlı olarak incelenmiş ve elde edilen değerler Tablo 3'de sunulmuştur.

Tablo 3. Sektörler İtibariyle Yıllara Göre İhracatımız (Milyon \$)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1- TARIMSAL ÜRÜNLER	4.442	3.855	4.349	4.052	5.257	6.501	8.288
i-Gıda Maddeleri	4.084	3.543	3.997	3.668	4.735	5.891	7.698
ii-Tarımsal Ham maddeler	358	313	352	384	522	610	590
(24) Tabii mantar ve yuvarlak ağaçlar	24	16	40	36	21	21	25
(25) Odun hamuru ve kağıt döküntü.	0	1	0	1	1	1	1
2- MADENCİLİK ÜRÜNLERİ	1.078	1.157	1.236	1.497	2.011	2.895	4.557
3- SANAYİ	21.023	22.699	25.661	30.288	39.594	53.440	60.058
i-Demir ve çelik (67)	1.737	1.865	2.500	2.831	3.342	6.004	5.821
ii-Kimyasallar	1.121	1.243	1.367	1.523	1.893	2.566	3.057
iii-Diğer yarı mamuller	2.054	2.280	2.625	3.139	4.143	5.490	6.581
(63) Mantar ve ağaç mamulleri	45	48	69	82	124	182	223
(64) Kağıt-karton ve kağıt, karton esaslı mamuller	150	166	242	307	374	462	560
iv- Makinalar ve ulaşım araçları	5.037	5.740	7.153	8.632	12.370	18.275	21.950
v- Dokumacılık ürünleri (65)	3.478	3.706	3.943	4.268	5.262	6.428	7.073
vi- Hazır giyim (84)	6.516	6.586	6.661	8.094	9.962	11.193	11.829
vii-Diğer tüketim malları (81, 82, 83, 85, 87, 88, 89 (-891))	1.080	1.279	1.413	1.800	2.622	3.483	4.108
(82) Mobilyalar	140	178	197	288	452	605	705
4- DİĞER ÜRÜNLER (9+891)	45	63	89	222	391	285	486
TOPLAM	26.587	27.775	31.334	36.059	47.253	63.121	73.390

Kaynak: www.foreigntrade.gov.tr

Veriler değerlendirildiğinde; Türkiye'nin ihracatında 1999-2005 yılları arasında yaklaşık % 176 oranında bir artış olduğu görülmektedir. Oluşan bu pozitif değişimde, sanayi alanındaki istikrarlı büyümenin yeri ve önemi görülmektedir. Sanayi sektörü verilerine göre; 1999 yılında 21.023 milyon dolar olan ihracat hacmi 2005 yılında % 186 artarak 60.058 milyona yükselmiştir. Türkiye'nin ihracat yapısındaki bu olumlu gidişatta orman ürünleri sanayinin de önemli bir payı vardır. Bu yıllar arasında ihracattaki artış, mantar ve ağaç ürünleri alanında % 395,5 oranında iken; kağıt ve kağıt ürünleri alanında % 273 oranında gerçekleşmiştir. Mobilya alanındaki ihracat rakamları incelendiğinde ise 1999-2005 yılları arasında % 404 oranında bir artışın olduğu görülmektedir.

1999 ve 2005 yılları arasında oluşan ithalat verileri ana sektörel gruplar ve orman ürünleri sanayi sektörüne bağlı olarak incelenmiş ve elde edilen değerler Tablo 4'de sunulmuştur.

Tablo 4. Sektörler İtibariyle Yıllara Göre İthalatımız (Milyon \$)

	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005
1- TARIMSAL ÜRÜNLER	3.398	4.156	3.079	3.995	5.265	6.059	6.467
i-Gıda Maddeleri	2.038	2.133	1.487	1.912	2.791	3.089	3.276
ii-Tarımsal Ham maddeler	1.360	2.023	1.593	2.083	2.474	2.969	3.191
(24) Tabii mantar ve yuvarlak ağaçlar	157	183	99	121	166	287	361
(25) Odun hamuru ve kağıt döküntüleri	164	238	149	192	187	221	278
2- MADENCİLİK ÜRÜNLERİ	7.134	11.682	9.859	11.656	15.248	20.177	28.008
3- SANAYİ	29.917	38.482	27.153	34.023	45.831	67.417	77.914
i-Demir ve çelik (67)	1.566	2.423	1.803	2.198	3.283	5.325	6.723
ii-Kimyasallar	6.288	7.415	6.243	7.909	10.427	14.211	16.409
iii-Diğer yarı mamuller	2.250	2.802	2.108	2.681	3.489	4.790	5.778
(63) Mantar ve ağaç mamulleri	75	148	71	112	177	286	438
(64) Kağıt-karton ve kağıt, karton esaslı mamuller	736	927	636	831	1.140	1.498	1.727
iv- Makinalar ve ulaşım araçları	15.378	20.509	12.701	15.609	21.510	33.704	37.984
v- Dokumacılık ürünleri (65)	1.907	2.136	1.921	2.844	3.441	4.170	4.435
vi- Hazır giyim (84)	208	264	239	283	422	651	788
vii-Diğer tüketim malları (81, 82, 83, 85, 87, 88, 89 (-891))	2.319	2.935	2.138	2.498	3.258	4.566	5.797
(82) Mobilyalar	148	186	115	126	170	283	364
4- DİĞER ÜRÜNLER (9+891)	222	182	1.308	1.880	2.997	3.888	4.148
TOPLAM	40.671	54.503	41.399	51.554	69.340	97.540	116.537

Kaynak: www.foreigntrade.gov.tr

İthalat verilerini incelediğimizde 1999–2005 yılları arasında toplam ithalatımızın yaklaşık olarak % 187 oranında bir artış gösterdiği görülmektedir. Sanayi sektörü verilerine göre; 1999 yılında 29.917 milyon dolar olan ithalat hacmi 2005 yılında % 160 artarak 77.914 milyon dolara yükselmiştir. Bu yıllar arasında ithalatta, mantar ve ağaç ürünleri alanında % 484 oranında bir artış gerçekleşirken; kağıt ve kağıt ürünleri alanında %135 oranında bir artış gerçekleşmiştir. Mobilya alanındaki ithalat rakamları incelendiğinde ise 1999–2005 yılları arasında % 146 oranında bir artışın olduğu görülmektedir. 2005 yılında mobilya alanında önemli düzeyde dış ticaret fazlası (341 milyon \$) oluşmuştur.

Türk üreticilerin zayıf rekabet gücünün ana nedenleri hammadde ve teknoloji eksikliğidir. Gümrük birliğine giriş süreci, bu iki olumsuzluktan kurtulmak için olumlu bir etki sergileyebilir. Gümrük Birliğinin gelmesiyle birlikte beklenenin aksine; mobilya üretiminde, ihracat ve ithalatında artış görülmüştür. Özetle, Gümrük Birliğinin sektöre hareketlilik getirdiği söylenebilir (Dokap, 2000). Mobilya dış ticaretinde ihracat geliri ithalat değerinden fazladır. 2000 yılına kadar eksi durumda olan dış ticaret dengesi 2001 yılından itibaren sürekli olarak artı yönde gerçekleşmiştir (Sönmez, 2005). Bunu 2003 yılı içerisinde de sürdürmeye devam etmiştir. Geçen dönemde yaşanan krizle birlikte iç talepte görülen daralma firmalarca ihracata yönelerek atlatılmaya çalışılmıştır. Sektörce yapılan ihracatın yarısından fazlası Avrupa Birliği ülkelerine yapılmaktadır. Bu durum, komşu ülkeler başta olmak üzere, pazar çeşitlendirilmesine gidilmesini ve mevcut pazarlarda da firmaların kendi markaları ile var olmaya çalışarak kar paylarını artırmaya çalışmalarını zorunlu kılmaktadır. Türkiye, dünya mobilya ticaretinde küçük bir paya sahiptir. 1998’de dünya mobilya ihracatındaki payı % 0,25, 2003’de ise % 0,60 gibi düşük seviyelerde gerçekleşmiştir. Sektörün dünya ihracatındaki payı her geçen gün artmakla beraber henüz istenilen düzeyde değildir. Mobilya sektörünün gelişmesi mobilya ihracatının gelişmesine bağlıdır (Yeniçeri, 2005; URL 1; URL 4).

Mobilya ürün grubu ihracat ve ithalat değerleri, öncelikli konumda bulunan ve önemli dış ticaret payını elinde bulunduran ülkeler bakımından incelendiğinde elde edilen dağılım Tablo 5’de görülmektedir.

Tablo 5. Mobilya Ürün Grubu Ülkelere Göre İhracatı ve İthalatı

Yıllar	Ülkeler	İhracat(1000\$)	%	Ülkeler	İthalat(1000\$)	%
1999	ALMANYA	31.964	23,1	İTALYA	49.380	33,5
	HOLLANDA	12.708	9,2	ALMANYA	25.310	17,2
	İSRİL	10.799	7,8	FRANSA	24.631	16,7
	FRANSA	9.931	7,2	A.B.D.	10.576	7,2
	AVUSTURYA	8.009	5,8	İNGİLTERE	8.603	5,8
	Diğer	64.681	46,8	Diğer	28.912	19,6
	TOPLAM	138.092	100,0	TOPLAM	147.412	100,0
2000	ALMANYA	41.226	24,1	İTALYA	60.056	32,3
	HOLLANDA	14.497	8,5	ALMANYA	37.639	20,2
	İSRİL	14.041	8,2	FRANSA	23.394	12,6
	FRANSA	9.884	5,8	A.B.D.	15.732	8,5
	A.B.D.	7.109	4,1	İNGİLTERE	7.142	3,8
	Diğer	84.553	49,4	Diğer	42.043	22,6
	TOPLAM	171.310	100,0	TOPLAM	186.006	100,0
2001	ALMANYA	49.599	25,8	İTALYA	36.043	31,4
	HOLLANDA	16.167	8,4	ALMANYA	24.285	21,2
	İSRİL	15.722	8,2	FRANSA	16.166	14,1
	FRANSA	12.178	6,3	A.B.D.	8.386	7,3
	AVUSTURYA	10.818	5,6	İNGİLTERE	7.155	6,2
	Diğer	87.453	45,6	Diğer	22.575	19,7
	TOPLAM	191.936	100,0	TOPLAM	114.611	100,0
2002	ALMANYA	65.221	23,0	İTALYA	32.938	26,3
	HOLLANDA	21.688	7,7	ALMANYA	21.633	17,2
	İSRİL	21.260	7,5	FRANSA	16.309	13,0
	A.B.D.	18.202	6,4	İNGİLTERE	15.916	12,7
	FRANSA	16.707	5,9	A.B.D.	6.700	5,3
	Diğer	140.167	49,5	Diğer	31.912	25,4
	TOPLAM	283.246	100,0	TOPLAM	125.407	100,0
2003	ALMANYA	99.502	23,5	İTALYA	37.194	21,8
	HOLLANDA	33.236	7,8	İNGİLTERE	25.168	14,8
	A.B.D.	22.846	5,4	ALMANYA	24.918	14,6
	FRANSA	22.758	5,4	FRANSA	21.787	12,8
	YUNANİSTAN	21.338	5,0	ÇİN HALK CUM.	11.482	6,7
	Diğer	224.608	52,9	Diğer	49.677	29,2
	TOPLAM	424.287	100,0	TOPLAM	170.225	100,0
2004	ALMANYA	121.403	21,8	İTALYA	48.332	17,1
	HOLLANDA	39.887	7,2	ALMANYA	45.437	16,1
	YUNANİSTAN	32.307	5,8	FRANSA	37.563	13,3
	A.B.D.	31.237	5,6	İNGİLTERE	34.741	12,3
	FRANSA	30.505	5,5	ÇİN HALK CUM.	33.970	12,0
	Diğer	301.906	54,2	Diğer	81.970	29,1
	TOPLAM	557.244	100,0	TOPLAM	282.012	100,0
2005	ALMANYA	122.880	19,4	ÇİN HALK CUM.	69.825	19,2
	FRANSA	43.690	6,9	İTALYA	58.909	16,2
	HOLLANDA	40.002	6,3	FRANSA	45.197	12,4
	YUNANİSTAN	35.698	5,6	ALMANYA	42.910	11,8
	İNGİLTERE	34.504	5,5	İNGİLTERE	23.110	6,4
	DİĞER	355.122	56,2	DİĞER	123.757	34,0
	TOPLAM	631.897	100,0	TOPLAM	363.708	100,0

Kaynak: www.foreigntrade.gov.tr

Verilerin incelenmesi sonucunda ihracatta en yüksek paya Almanya sahip olurken, Hollanda bu ülkeyi takip etmektedir. 1999–2002 yılları arasında bu ülkeleri takip eden İsrail'e yapılan ihracatta sonraki yıllarda azalmaya başlamış ve yerini kaybetmiştir. 2003–2004 yıllarında Yunanistan'a yapılan ihracat artmaya başlamış ve ülkemiz mobilya ihracatında önemli bir yer almıştır. 2005 yılında da Almanya en çok ihracat yapılan ülke olmuştur. İthalat alanında ise; İtalya ve Almanya ortalama %45'lik bir oranla en çok ithalat yapılan ülkeler olurken, bu iki ülkeyi Fransa, ABD, İngiltere takip etmektedir. 2003–2004 yıllarında Çin Halk Cumhuriyetinden yapılan ithalatta artış görülmektedir. 2005 yılında ise; bütün dünya piyasasını tehdit eden Çin Halk Cumhuriyeti, en çok ithalat yaptığımız ülke olmuştur.

Türkiye, 1999 yılında dünya sıralamasında kağıt-karton üretiminde 28'inci, selüloz üretiminde 32'nci, kağıt-karton tüketiminde 23'üncü, kişi başına kağıt-karton tüketiminde ise 57'nci sıradadır. Bu durum; ülkenin üretebildiğinden daha fazlasını tükettiğini, dolayısıyla kağıt ithal eden bir ülke olduğunu göstermektedir (Örs/Çolakoğlu, 2005). Türk kağıt sanayi son 10 yıl içinde kısıtlı da olsa ihracata yönelmiştir. 2004 yılı itibariyle Türkiye'den 170 ülkeye kağıt-karton ihracatı yapılmıştır. Türkiye'den yaptıkları ithalat son üç yılda önemli oranda artış gösteren ülkeler; İsrail, Bulgaristan, Romanya, İran, Güney Afrika Cumhuriyeti ve İngiltere'dir. Ülkemizde kağıt-karton üretimi ile tüketimi hemen hemen başa baş gitmesine rağmen, ithalatta görülen artış, genel olarak dış ülkelere baz kağıt alınıp işlendikten sonra kağıttan mamul eşya halinde Ortadoğu ülkelerine ihraç edilmesinden ve kaliteli yayın türlerinin (kuşe baskılı mecmua vb.) ithalatının artmasından ileri gelmektedir (URL 1).

Kağıt karton ürün grubu dış ticaret değerleri incelendiğinde ülkelere göre elde edilen dağılım Tablo 6'da görülmektedir.

Tablo 6. Kağıt-karton ve Kağıt, Karton Esaslı Mamullerin Ülkelere Göre İhracat ve İthalatı

Yıllar	Ülkeler	İhracat (1000\$)	%	Ülkeler	İthalat (1000\$)	%
1999	İSRAİL	11.028	8,1	ALMANYA	152.389	20,8
	BULGARİSTAN	9.792	7,2	RUSYA FED.	94.251	12,8
	GÜRCİSTAN	8.311	6,1	FİNLANDİYA	91.223	12,4
	AZERBAY.-NAH.	7.333	5,4	İSVEÇ	63.560	8,7
	YUNANİSTAN	7.007	5,2	FRANSA	47.084	6,4
	DİĞER	92.028	67,9	DİĞER	285.429	38,9
	TOPLAM	135.500	100,0	TOPLAM	733.937	100,0

Tablo 6'nın devamı

Yıllar	Ülkeler	İhracat (1000\$)	%	Ülkeler	İthalat (1000\$)	%
2000	İSRAİL	13.325	9,0	ALMANYA	164.517	17,8
	BULGARİSTAN	9.987	6,7	RUSYA FED	152.324	16,5
	AZERBAY -NAH.	9.323	6,3	FINLANDİYA	94.376	10,2
	GÜRCİSTAN	9.011	6,1	İTALYA	66.069	7,1
	KAZAKİSTAN	7.981	5,4	AVUSTURYA	63.064	6,8
	DİĞER	98.563	66,5	DİĞER	385.519	41,6
	TOPLAM	148.192	100,0	TOPLAM	925.869	100,0
2001	İSRAİL	29.608	13,4	ALMANYA	138.007	21,7
	ALMANYA	17.832	8,1	RUSYA FED	79.999	12,6
	BULGARİSTAN	12.006	5,4	FINLANDİYA	67.577	10,6
	İNGİLTERE	11.965	5,4	İTALYA	47.286	7,4
	ROMANYA	11.298	5,1	İSVEÇ	43.102	6,8
	DİĞER	138.089	62,5	DİĞER	259.163	40,8
	TOPLAM	220.798	100,0	TOPLAM	635.133	100,0
2002	İSRAİL	36.243	12,7	ALMANYA	175.389	21,1
	ROMANYA	19.497	6,8	RUSYA FED	85.753	10,3
	BULGARİSTAN	17.077	6,0	İTALYA	73.197	8,8
	İNGİLTERE	15.495	5,4	FINLANDİYA	71.036	8,5
	G. AFRIKA CUM.	15.410	5,4	İSVEÇ	61.083	7,4
	DİĞER	180.946	63,6	DİĞER	364.564	43,9
	TOPLAM	284.669	100,0	TOPLAM	831.021	100,0
2003	İSRAİL	41.896	12,3	ALMANYA	218.817	19,3
	BULGARİSTAN	27.813	8,1	RUSYA FED	101.725	9,0
	ROMANYA	25.788	7,5	İTALYA	100.778	8,9
	G. AFRIKA CUM.	20.291	5,9	FINLANDİYA	98.623	8,7
	İNGİLTERE	18.167	5,3	İSVEÇ	93.236	8,2
	DİĞER	207.902	60,8	DİĞER	521.426	46,0
	TOPLAM	341.857	100,0	TOPLAM	1.134.605	100,0
2004	İSRAİL	50.154	12,2	ALMANYA	308.330	20,7
	BULGARİSTAN	32.672	7,9	İSVEÇ	152.012	10,2
	ROMANYA	31.515	7,7	FINLANDİYA	147.403	9,9
	İRAN	22.808	5,5	İTALYA	111.240	7,5
	G. AFRIKA CUM.	22.056	5,4	RUSYA FED	110.155	7,4
	DİĞER	252.263	61,3	DİĞER	661.985	44,4
	TOPLAM	411.469	100,0	TOPLAM	1.491.125	100,0
2005	İSRAİL	52.877	10,8	ALMANYA	321.876	18,7
	BULGARİSTAN	41.143	8,4	FINLANDİYA	152.258	8,9
	ROMANYA	36.667	7,5	İSVEÇ	149.421	8,7
	İNGİLTERE	26.408	5,4	RUSYA FED.	145.432	8,5
	UKRAYNA	25.033	5,1	İTALYA	130.824	7,6
	DİĞER	306.569	62,7	DİĞER	819.450	47,7
	TOPLAM	488.697	100,0	TOPLAM	1.719.262	100,0

Kaynak: www.foreigntrade.gov.tr

Verilerin incelenmesi sonucunda ihracatta en yüksek paya ortalama olarak İsrail'in sahip olduğu görülmektedir. Diğer ülkeler birbirine yakın oranlara sahiptir ve yıllara göre bu ülke adları değişim göstermektedir. 1999–2000 yıllarında

Bulgaristan, Gürcistan, Azerbaycan-Nahçıvan, İsrail'i takip ederken 2001'de Almanya, 2002'de Romanya İsrail'i takip etmektedir. Ayrıca, Güney Afrika Cumhuriyeti 2002–2004 yılları içerisinde ihracat yaptığımız ülkeler içine girmiştir. İthalatımız incelendiğinde ise; Almanya'nın en çok ithalat yapılan ülke olduğu, 1999–2001 yılları arasında Rusya Federasyonu ve Finlandiya'nın onu takip ettiği görülmektedir. 2002–2003 yıllarında Almanya'yı İtalya'nın, 2004 yılında İsveç'in, 2005 yılında ise Finlandiya'nın izlediği görülmektedir.

Mantar ve ağaç mamulleri ürün grubu dış ticaret değerleri incelendiğinde ülkelere göre elde edilen dağılım Tablo 7'de görülmektedir.

Tablo 7. Mantar ve Ağaç Mamullerinin Ülkelere Göre İhracat ve İthalatı

Yıllar	Ülkeler	İhracat (1000\$)	%	Ülkeler	İthalat (1000\$)	%
1999	İTALYA	6.620	15,1	ALMANYA	18.362	24,6
	ÜRDÜN	3.699	8,4	İTALYA	9.627	12,9
	ALMANYA	3.131	7,1	RUSYA FED.	5.785	7,7
	İSRAİL	2.996	6,8	A.B.D.	4.022	5,4
	RUSYA FED.	2.650	6,0	ENDONEZYA	3.983	5,3
	DİĞER	24.777	56,5	DİĞER	32.972	44,1
	TOPLAM	43.872	100,0	TOPLAM	74.750	100,0
2000	İTALYA	6.290	13,7	İTALYA	34.546	23,3
	ALMANYA	4.108	9,0	ALMANYA	30.802	20,8
	ÜRDÜN	3.986	8,7	A.B.D.	9.077	6,1
	MAKEDONYA	2.847	6,2	RUSYA FED.	7.643	5,2
	İRAN	2.791	6,1	AVUSTURYA	6.158	4,2
	DİĞER	25.778	56,3	DİĞER	59.785	40,4
	TOPLAM	45.799	100,0	TOPLAM	148.010	100,0
2001	K. KIBRIS T.C.	8.691	13,6	ALMANYA	19.018	26,9
	İRAN	7.667	12,0	İTALYA	8.683	12,3
	İTALYA	6.162	9,6	FİNLANDİYA	4.297	6,1
	ALMANYA	5.165	8,1	AVUSTURYA	4.019	5,7
	MISIR	4.160	6,5	ENDONEZYA	3.475	4,9
	DİĞER	32.115	50,2	DİĞER	31.219	44,1
	TOPLAM	63.959	100,0	TOPLAM	70.711	100,0
2002	İRAN	14.045	17,7	ALMANYA	24.278	21,6
	İTALYA	11.348	14,3	İTALYA	14.670	13,1
	MISIR	4.430	5,6	İSVİÇRE	11.873	10,6
	ÜRDÜN	3.832	4,8	ROMANYA	7.787	6,9
	ALMANYA	3.763	4,7	BULGARİSTAN	5.981	5,3
	DİĞER	41.969	52,9	DİĞER	47.590	42,4
	TOPLAM	79.387	100,0	TOPLAM	112.180	100,0
2003	İRAN	26.200	23,0	ALMANYA	33.274	18,8
	İTALYA	14.359	12,6	ROMANYA	20.251	11,4
	ALMANYA	8.322	7,3	İTALYA	17.762	10,0
	ÜRDÜN	4.600	4,0	İSVİÇRE	16.379	9,3
	GÜRCİSTAN	4.170	3,7	BULGARİSTAN	11.571	6,5
	DİĞER	56.190	49,4	DİĞER	77.738	43,9
	TOPLAM	113.841	100,0	TOPLAM	176.974	100,0

Tablo 7'nin devamı

Yıllar	Ülkeler	İhracat (1000\$)	%	Ülkeler	İthalat (1000\$)	%
2004	İRAN	42.495	26,2	ALMANYA	45.217	15,8
	İTALYA	13.153	8,1	ROMANYA	37.583	13,2
	ALMANYA	8.482	5,2	İSVİÇRE	24.897	8,7
	ÜRDÜN	8.426	5,2	BULGARİSTAN	22.392	7,8
	MİSİR	6.568	4,0	ÇİN HALK CUM.	17.428	6,1
	DİĞER	83.086	51,2	DİĞER	137.984	48,3
	TOPLAM	162.211	100,0	TOPLAM	285.501	100,0
2005	A.B.D.	45.341	23,2	ALMANYA	67.414	15,4
	AFGANİSTAN	11.784	6,0	ÇİN HALK CUM.	57.533	13,1
	ALMANYA	11.567	5,9	ROMANYA	53.390	12,2
	ARJANTİN	10.869	5,6	İSVİÇRE	34.114	7,8
	ARNAVUTLUK	10.348	5,3	LÜKSEMBURG	26.545	6,1
	DİĞER	105.880	54,1	DİĞER	198.699	45,4
	TOPLAM	195.789	100,0	TOPLAM	437.695	100,0

Kaynak: www.foreigntrade.gov.tr

Verilerin incelenmesi sonucunda, 1999-2000 yıllarında İtalya, 2001 yılında Kuzey Kıbrıs T.C., 2002-2004 yılları arasında ise İran en çok ihracat yapılan ülkeler olmuşlardır. 2005 yılında ise ABD en çok ihracat yapılan ülke olmuştur. Ayrıca, ihracat yaptığımız diğer ülkeler arasında Ürdün, Almanya, Makedonya, Gürcistan ve Mısır bulunmaktadır. İthalat incelendiğinde ise; 1999-2002 yılları arasında Almanya ve İtalya'nın en çok ithalat yapılan ülkeler oldukları görülmektedir. 2003 ve 2004 yıllarında Romanya, 2005 yılında ise; Çin Halk Cumhuriyeti en çok ithalat yapılan ülkeler sıralamasında Almanya'yı izlemektedir. Son yıllarda komşu ülke Bulgaristan da ithalatta yerini almış, ayrıca mobilya sektöründe olduğu gibi Çin Halk Cumhuriyeti bu alanda da kendini göstermiştir. Ağaç mamulleri içerisinde yer alan yuvarlak odun ithalatının yaklaşık % 80'ini oluşturan endüstriyel odunun tamamına yakını tomruktan oluşmaktadır. Bunun dışında yakmaya mahsus ağaçlar faslından yapılan yuvarlak odun ithalatı da küçük istisnalar dışında lif ve yonga levha sanayi ile kağıt sanayi tarafından hammadde olarak kullanılmaktadır (Hacıoğlu vd., 2005). Ayrıca, ağaç mamulleri genelinde levha ürünleri incelendiğinde lif levha alanında ihracatın ithalatı karşılama oranlarının düşük olduğu görülmektedir. Yonga levha sektöründe de; ihracatın ithalatı karşılama oranı yıllara göre değişmekle birlikte, 2000-2004 yılları arasındaki 5 yıllık dönemdeki karşılama oranı %86,65 düzeyindedir (Örs/Akyıldız, 2005).

Odun hamuru ve kağıt döküntüleri ürün grubu dış ticaret değerleri incelendiğinde ülkelere göre elde edilen dağılım Tablo 8'de görülmektedir.

Tablo 8. Odun Hamuru ve Kağıt Döküntüleri İhracat ve İthalatı

Yıllar	Ülkeler	İhracat (1000\$)	%	Ülkeler	İthalat (1000\$)	%
1999	POLONYA	75	63,9	RUSYA FED.	45.854	27,9
	ÇEK CUM.	15	13,1	A.B.D.	39.160	23,9
	İTALYA	7	5,8	FAS	19.291	11,8
	SIRB. KAR.	6	5,3	İSVEÇ	16.254	9,9
	TÜRKMENİSTAN	5	3,9	KANADA	6.643	4,0
	DİĞER	9	8,0	DİĞER	36.963	22,5
	TOPLAM	118	100,0	TOPLAM	164.164	100,0
2000	İRAN	192	31,2	RUSYA FED.	83.527	35,1
	BULGARİSTAN	165	26,8	A.B.D.	56.748	23,8
	İSRAİL	96	15,5	FAS	15.363	6,5
	İTALYA	77	12,6	İSVEÇ	9.507	4,0
	A.B.D.	39	6,3	ENDONEZYA	9.490	4,0
	DİĞER	47	7,7	DİĞER	63.492	26,7
	TOPLAM	615	100,0	TOPLAM	238.126	100,0
2001	HİNDİSTAN	52	63,1	A.B.D.	57.691	38,9
	İSVİÇRE	16	19,6	RUSYA FED.	20.615	13,9
	PAKİSTAN	10	11,5	İSVEÇ	10.990	7,4
	İTALYA	2	2,2	İSPANYA	8.740	5,9
	K. KIBRIS T.C.	2	1,9	AVUSTURYA	8.737	5,9
	DİĞER	1	1,7	DİĞER	41.620	28,0
	TOPLAM	83	100,0	TOPLAM	148.393	100,0
2002	ETİYOPYA	182	24,7	A.B.D.	71.248	37,2
	BELÇİKA	126	17,1	İSVEÇ	21.263	11,1
	LÜBNAN	108	14,6	RUSYA FED.	17.112	8,9
	YUNANİSTAN	93	12,6	FAS	11.968	6,2
	A.B.D.	61	8,2	KANADA	11.021	5,7
	DİĞER	168	22,8	DİĞER	59.085	30,8
	TOPLAM	738	100,0	TOPLAM	191.696	100,0
2003	MİSİR	163	26,1	A.B.D.	63.301	33,8
	PAKİSTAN	104	16,7	İSVEÇ	18.782	10,0
	A.B.D.	80	12,9	FİNLANDIYA	16.651	8,9
	ALMANYA	67	10,8	RUSYA FED.	14.875	7,9
	HİNDİSTAN	59	9,5	İSPANYA	10.357	5,5
	DİĞER	151	24,1	DİĞER	63.307	33,8
	TOPLAM	625	100,0	TOPLAM	187.273	100,0
2004	PAKİSTAN	392	59,5	A.B.D.	75.080	33,9
	G. KORE CUM.	87	13,3	BREZİLYA	25.190	11,4
	ALMANYA	43	6,6	İSVEÇ	18.348	8,3
	İSVİÇRE	32	4,9	KANADA	17.732	8,0
	MİSİR	29	4,3	FİNLANDIYA	15.422	7,0
	DİĞER	75	11,4	DİĞER	69.459	31,4
	TOPLAM	659	100,0	TOPLAM	221.230	100,0
2005	PAKİSTAN	315	33,8	A.B.D.	86.128	31,0
	G. KORE CUM.	119	12,8	İSVEÇ	34.886	12,6
	CEZAYİR	106	11,4	KANADA	33.799	12,2
	ENDONEZYA	104	11,2	BREZİLYA	31.291	11,3
	MAKEDONYA	73	7,9	RUSYA FED.	15.722	5,7
	DİĞER	214	23,0	DİĞER	75.726	27,3
	TOPLAM	931	100,0	TOPLAM	277.551	100,0

Kaynak: www.foreigntrade.gov.tr

İhracat yapılan ülkeler incelendiğinde ithalat yapılan ülkelere göre daha geniş bir ülke dağılımının ortaya çıktığı görülmektedir. Yıllara göre sırasıyla Polonya, İran, Hindistan, Etyopya, Mısır, Pakistan en çok ihracat yapılan ülkeler olmuşlardır. Bu yıllarda Polonya, Hindistan ve Pakistan'a yapılan ihracat o yılın ihracatının yarısından fazla olmuştur. İthalat incelendiğinde ise; 1999–2001 yılları arasında Rusya Federasyonu ve ABD'nin en çok ithalat yapılan ülkeler oldukları görülmektedir. 2002 ve 2003 yıllarında İsveç en çok ithalat yapılan ülkelerden biri olmuştur. 2004'te ise; Brezilya ABD'yi izlemektedir. Rusya Federasyonu ithalattaki yerini kaybederken, İsveç ve Finlandiya kendilerine yer edinmeye başlamışlardır. 2005'te ise; İsveç ABD'yi izlemektedir.

Tabii Mantar ve Yuvarlak Ağaç ürün grubu dış ticaret değerleri incelendiğinde ülkelere göre elde edilen dağılım Tablo 9'da görülmektedir.

Tablo 9. Tabii Mantar ve Yuvarlak Ağaçların İhracat ve İthalatı

Yıllar	Ülkeler	İhracat (1000\$)	%	Ülkeler	İthalat (1000\$)	%
1999	İSRAİL	7.107	30,0	RUSYA FED.	65.890	47,2
	HONG-KONG	5.626	23,8	UKRAYNA	15.922	11,4
	UMMAN	2.551	10,8	GÜRCİSTAN	13.610	9,7
	ÇİN HALK CUM.	2.109	8,9	BULGARİSTAN	9.516	6,8
	İRLANDA	1.000	4,2	KAMERUN	9.395	6,7
	DİĞER	5.291	22,3	DİĞER	25.364	18,2
	TOPLAM	23.684	100,0	TOPLAM	139.696	100,0
2000	HONG-KONG	3.618	26,2	RUSYA FED.	69.945	42,5
	ÇİN HALK CUM.	2.725	19,7	UKRAYNA	23.924	14,5
	UMMAN	1.893	13,7	GÜRCİSTAN	15.049	9,1
	BİR. ARAP EMİR.	1.193	8,6	KAMERUN	14.708	8,9
	K. KIBRIS T.C.	593	4,3	ROMANYA	9.771	5,9
	DİĞER	3.783	27,4	DİĞER	31.276	19,0
	TOPLAM	13.804	100,0	TOPLAM	164.673	100,0
2001	ÇİN HALK CUM.	3.015	19,4	RUSYA FED.	38.779	45,8
	UMMAN	2.696	17,3	UKRAYNA	11.579	13,7
	HONG-KONG	1.840	11,8	KAMERUN	6.071	7,2
	YUNANİSTAN	1.638	10,5	GÜRCİSTAN	5.621	6,6
	İSRAİL	1.030	6,6	ROMANYA	5.435	6,4
	DİĞER	5.360	34,4	DİĞER	17.253	20,4
	TOPLAM	15.577	100,0	TOPLAM	84.738	100,0
2002	YUNANİSTAN	3.035	15,0	RUSYA FED.	37.224	37,9
	İSRAİL	2.549	12,6	UKRAYNA	17.776	18,1
	UMMAN	2.302	11,4	KAMERUN	9.070	9,2
	ALMANYA	1.752	8,6	GÜRCİSTAN	8.813	9,0
	HONG-KONG	1.196	5,9	ROMANYA	5.413	5,5
	DİĞER	9.446	46,6	DİĞER	20.018	20,4
	TOPLAM	20.281	100,0	TOPLAM	98.315	100,0

Tablo 9'un devamı

Yıllar	Ülkeler	İhracat (1000\$)	%	Ülkeler	İthalat (1000\$)	%
2003	İSRAİL	3.725	19,6	RUSYA FED.	45.896	32,3
	YUNANİSTAN	2.332	12,3	UKRAYNA	41.993	29,5
	UMMAN	2.114	11,1	GÜRCİSTAN	10.951	7,7
	K. KIBRIS T.C.	1.659	8,7	ROMANYA	8.287	5,8
	ALMANYA	885	4,7	URUGUAY	6.237	4,4
	DİĞER	8.260	43,5	DİĞER	28.818	20,3
	TOPLAM	18.974	100,0	TOPLAM	142.181	100,0
2004	K. KIBRIS T.C.	5.614	31,0	UKRAYNA	96.005	37,7
	İSRAİL	1.209	6,7	RUSYA FED.	81.150	31,8
	UMMAN	1.154	6,4	ROMANYA	12.203	4,8
	BİR. ARAP EMİR.	881	4,9	KAMERUN	11.848	4,6
	İTALYA	798	4,4	G. AFRİKA CUM.	8.580	3,4
	DİĞER	8.458	46,7	DİĞER	45.062	17,7
	TOPLAM	18.114	100,0	TOPLAM	254.848	100,0
2005	K. KIBRIS T.C.	7.075	34,6	RUSYA FED.	129.154	39,9
	ÜRDÜN	1.614	7,9	UKRAYNA	113.065	34,9
	BİR. ARAP EMİR.	1.611	7,9	BULGARİSTAN	15.275	4,7
	G. KORE CUM.	1.014	5,0	ROMANYA	11.344	3,5
	JAPONYA	971	4,7	KAMERUN	10.966	3,4
	DİĞER	8.167	39,9	DİĞER	44.279	13,7
	TOPLAM	20.451	100,0	TOPLAM	324.083	100,0

Kaynak: www.foreigntrade.gov.tr

İhracat yapılan ülkeler incelendiğinde İsrail'in sonraki yıllarda yerini kaybetse bile var olduğu görülmektedir. Kuzey Kıbrıs T.C., Umman, Çin Halk Cumhuriyeti, Yunanistan da süreklilik göstermese de ihracatta yer alan ülkelerdir. İthalat incelendiğinde ise; 1999–2003 yılları arasında Rusya Federasyonu en çok ithalat yapılan ülke konumundadır. 2004 yılında Ukrayna, 2005 yılında ise; Rusya Federasyonu en çok ithalat yapılan ülke olmuştur.

4. SONUÇ ve ÖNERİLER

1999–2005 yılları arasında ülkemizin genel dış ticaret yapılanması ve Orman ürünleri sanayi genelinde elde edilen ihracat ve ithalat verilerinin ülkeler bazında incelendiği bu çalışmada; Ülkemizin dış ticaret hacminin 1999–2005 yılları arasında %182 düzeyinde bir artış gösterdiği belirlenirken, bu oran ihracatta %176, ithalatta ise %186 düzeyinde gerçekleşmiştir. Orman ürünleri alanında 1999 ve 2005 yılları arasında ise dış ticaret hacmi 1.639 milyon \$ düzeyinden %185 artışla 4.682 milyon \$ düzeyine ulaşmıştır. İhracat 359 milyon \$'dan 1.514 milyon \$'a (% 322), ithalat ise 1.280 milyon \$' dan 3.168 milyon \$'a (%147,5) yükselme göstermiştir. Tarımsal orman ürünleri alanında yaşanan değişimler sanayi ürünleri alanında oluşan değişimlerin gerisinde kalmıştır.

Tüm yıllar genelinde ihracatta mobilya ürün grubunun ithalatta ise Kağıt-karton ve kağıt, karton esaslı mamullerin ön planda bulunduğu görülmektedir. Mobilya ürün grubunda ihracat yapmakta olduğumuz ülkeler sıralamasında tüm yıllarda Almanya, Hollanda ve İsrail'in ilk sıralarda yer aldığı görülürken bu ülkelerin ihracattan aldıkları pay yıllar içinde değişmekle birlikte bir düşüş eğilimindedir. Mobilya ithalatında ise İtalya'nın sahip olduğu üstünlük 2005 yılı haricinde önemli oranda bir paya sahipken özellikle Çin'den yapılan ithalatın son yıllarda önemli bir artış eğiliminde olduğu görülmektedir. Çin, 2005 yılında en önemli ithalatçı olarak görülmektedir.

Kağıt ürün grubu içerisinde üretim sırasında kullanılan ithal aramalı oranı tüm ara malların %31'i düzeyindedir. Bu rakam kağıt sektöründeki ithalat eğiliminin nedenini açıklamaktadır. Kağıt ürün grubunda 2005 yılı dış ticaret verilerine göre 1.167 milyon \$ düzeyinde bir dış ticaret açığı bulunmaktadır. Yıllar içerisinde ithalat ve ihracat yapılan ülkeler sıralamasında önemli bir değişiklik görülmemektedir.

Mantar ve ağaç mamullerinin dış ticaret rakamları incelendiğinde özellikle Çin'in mobilya ürün grubundan sonra bu alanda da ithalat payını önemli oranda arttırdığı görülmektedir. 2003 yılında ithalat yapılan önemli ülkeler sıralamasında görülmeyen Çin 2004 yılında %6,1 ve 2005 yılında ise %13,1'lik pay ile en önemli ithalatçı ülke olan Almanya'nın ithalat yüzdesine hızla yaklaşmaktadır.

Ağaç mamulleri alanında önemli olan bazı ürün grupları dikkate alındığında; Yonga levha alanında 2003 yılı verilerine göre 487.000 \$ düzeyinde bir dış ticaret açığının oluştuğu görülmektedir. 2003 yılı verilerine göre bu alanda oluşan toplam dış ticaret hacmimiz 48.233.000 \$ seviyesinde gerçekleşmiştir (URL5).

MDF ürün grubu bazında 2003 yılı verilerine göre 6.412.000\$ seviyesinde oluşan dış ticaret açığı 2002 yılına göre önemli bir azalma göstermiştir. 2003 yılı toplam dış ticaret hacmimiz bu alanda 48.610.000 \$ seviyesindedir (URL5).

Kontrplak verileri incelendiğinde 3.326.000 \$'lık dış ticaret açığının gerçekleşmiş olduğu 2003 yılında toplam dış ticaret hacminin 31.436.000 \$ olduğu görülmektedir (URL5).

2003 yılı verilerine göre 14.058.000 \$'lık bir dış ticaret açığının oluştuğu kereste ürün grubu alanında toplam dış ticaret hacmi 40.136.000 \$ dır (URL5).

Kaplama ürün grubunda ise 2003 yılı verilerine göre 10.441.000 \$'lık bir dış ticaret fazlası kendini bu alanda ön plana çıkarmaktadır. Bu alandaki toplam dış ticaret hacmimiz ise 25.621.000 \$ seviyesindedir (URL5).

Mantar ve ağaç mamulleri alanında elde edilen bu veriler doğrultusunda kaplama ürün grubu genelinde oluşan dış ticaret fazlası diğer alanlarda kendini gösterememekte ve ithal bağımlısı olan bir yapı kendini göstermektedir.

Elde edilen bu sonuçlara göre; orman ürünleri sanayi alanında oluşan değişim ve gelişimin ülkemizin toplam ithalat ve ihracat yapılanmasından çok farklı olmadığı görülmektedir. Bu alanda oluşan dış ticaret açığının kapatılabilmesi ve dünya piyasaları ile rekabet edebilir ve hatta avantajlı konuma gelinebilmesi alınacak önlemler ve verilecek destekler ile mümkün olabilecektir. Bu anlamda sanayicinin en önemli sorunlarından biri ülkemizdeki enerji fiyatları ve uygulanan kurumlar vergisi oranlarının rakip sayılan ülkelere göre oldukça yüksek oluşu ve bunun ürün fiyatlarına olumsuz yansımalarıdır. Her ne kadar ülkemiz ham petrol bakımından dışa bağımlı ise de oluşan enerji fiyatlarındaki yükseklik merkezi otoritenin alacak olduğu karar ve uygulamalar ile uygun seviyelere indirilebilecektir.

Vergi oranlarında oluşturulan indirim sanayicimiz için sevindirici ancak yeterli değildir. Birçok yönden eleştirilen ve azaltılması ya da fazla yükseltilmemesi istenilen iş gücü ücretleri ülkemizde rakip ülkelere göre yüksek bir konumda değildir. Aksine yıllar içerisinde önemli düzeyde bir azalma göstermektedir. Bu alandaki temel sorun gereğinden fazla çalışanın istihdam edilmesi ve dolaylı yoldan işçi ücretlerinin yüksek oluşudur.

Ülkemizde yaşanan faiz oranları dalgalanması son yıllarda düşüş eğilimine girmiş ve sanayicimizin yükünü bir ölçüde hafifletmiştir. Kurlarda yaşanan değişim ve YTL'nin değer kazanması sanayicimiz açısından olumsuz bir yapılanma göstermiş ve ülkemizden ithalatçı konumda olan ülkelerin rakip ülkelere yönelmesine neden olmuştur. Görünen tüm bu durum karşısında tüm sanayimizin ve imalat sanayi yapılanması içerisinde önemli konumda bulunan orman ürünleri sanayi işletmelerinin Avrupa Birliği sürecinde rekabet avantajını kaybetmemek ve ithal ağırlıklı bir ülke konumunda kalmamak için gelişen sanayi yapılanmalarına uygun ileri teknoloji ürün gruplarının üretimine ağırlık vermek ve ara malı ihracatından daha çok katma değeri yüksek ürün ihracatına yönelmek gerekmektedir.

KAYNAKLAR

- Akyüz, K.C., Trabzon İlindeki Küçük ve Orta Ölçekli Orman Ürünleri Sanayi İşletmelerinin Sosyo-Ekonomik Tahlili, Yüksek Lisans Tezi, KTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü, Trabzon, 1995.
- Akyüz, K.C., Akyüz, İ., Serin, H., Cındık, H., Dış Ticarete Mobilya Sanayinin Durumu, Mobilya Dekorasyon Dergisi, Sayı:52, Ocak-Şubat, 2003.
- Anonim, Orman Ürünleri Sanayi Genel Müdürlüğü, 1980-1990 Faaliyetleri, Gelişim Matbaası, Ankara, 1991.
- DOKAP, The Study On The Regional Development Plan For The Eastern Black Sea Region In The Republic Of Turkey (DOKAP), Final Report, Volume VII, Project Reports, Türkiye Cumhuriyeti Başbakanlık Devlet Planlama Teşkilatı Müsteşarlığı, Japonya Uluslararası İşbirliği Ajansı JICA, Ekim, 2000.
- Ertekin, M., Sektörler İtibariyle Üretim-Dış Ticaret İlişkisi ve Rekabet Koşulları, Türkiye Cumhuriyeti, Dış Ticaret Müsteşarlığı, Ankara, 2005.
- Hacıoğlu, H., Kaplan, E., Balı, R., Cilan, S., Yuvarlak Odun Üretim ve Pazarlaması, 1. Çevre ve Ormanlık Şûrası “Tebliğler”, 3. Cilt, T.C. Çevre ve Orman Bakanlığı, Mart, Antalya, 2005.
- Örs, Y., Akyıldız, M.H., Yongalevha ve Liflevha Sektörü, 1. Çevre ve Ormanlık Şûrası “Tebliğler”, 3. Cilt, T.C. Çevre ve Orman Bakanlığı, Antalya, 2005.
- Örs, Y., Çolakoğlu, M.H., Kağıt Endüstrisi, 1. Çevre ve Ormanlık Şûrası “Tebliğler”, 3. Cilt, T.C. Çevre ve Orman Bakanlığı, Antalya, 2005.
- Özen, R., Vurdu, H., Orman Ürünleri Sanayinin Genel Durumu, Türkiye’de Orman Ürünleri Sanayi Paneli, Tebliğ Metinleri s.21-30, Ankara, Haziran 1998.
- Roman, Z., Entrepreneurship and Small Business, The Hungarian Trajectory, Journal of Business Venturing, 6, 1991.
- Sönmez, A., Mobilya Endüstrisi, 1. Çevre ve Ormanlık Şûrası “Tebliğler”, 3. Cilt, T.C. Çevre ve Orman Bakanlığı, Antalya, Mart 2005.
- Yeniçeri, B., [Ev ve Ofis Mobilyası Sektörü Dünya Ticareti, Türkiye’nin Üretim ve İhrac İmkanları](#), Türkiye Cumhuriyeti, Dış Ticaret Müsteşarlığı, İhracatı Geliştirme Etüd Merkezi, Araştırma Raporları, Ankara, Haziran 2005.
- URL 1, <http://www.igeme.org.tr>
- URL 2, <http://www.foreigntrade.gov.tr>
- URL 3, <http://www.tuik.gov.tr>
- URL 4, http://www.mobilyarehberi.com/haber_oku.asp?haber=127
- URL 5, <http://www.faostat.fao.org/faostat/collections?subset=forestry>, 2005